N°. 32. 1854.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is ... 's jaar; die van de Courant alleen f 16 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentiën is 15 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 7 FEBRUARIJ.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van 3 Februarij jl., n°. 62, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, bij de hoogeschool te Utrecht, met ingang van 1°. Januarij 1854:

a. tot gewone hoogleeraren te bevorderen de heeren *C. W. Opzoomer* en *F. C. Donders*, tegenwoordig buitengewone hoogleeraren in de faculteiten van bespiegelende wijsbegeerte en letteren, en van geneeskunde;

b. tot lector in de scheikunde te benoemen den heer *J. W. Gunning*, doctor in de wis- en natuurkunde, tegenwoordig amanuensis bij de scheikunde.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 2den Februarij 1854, n°. 76, is benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Alkmaar, jhr. mr. *G. C. Fontein Verschuir*, thans regter-plaatsvervanger in dezelve regtbank en burgemeester der gemeenten Heilo en Limmen.

Bij Koninklijk besluit van den 3den Februarij 1854, n°. 73, zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen:

te Jelsum, de heer *A. H. T. de Quay*, thans ontvanger te Marrum;

te Marrum, de heer *S. M. E. d'Harvant*, thans ontvanger te Geldermalsen.

Bij Koninklijk besluit van den 3den Februarij 1854, n°. 75, zijn benoemd tot ontvangers van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken:

te Amsterdam, de heer *H. W. van Riel*, thans als zoodanig te Schoonhoven;

te Schoonhoven, de heer *I. Vreede*, thans als zoodanig te 's Hertogenbosch.

ALGEMEENE REKENKAMER.

Ter voldoening aan de bepalingen, vervat in de wet van den 17den September 1849 (*Staatsblad* n°. 46), is weder ter Algemeene Rekenkamer overgebragt voor eene som van *elf duizend gulden* aan ingetrokken muntbiljetten van f 1000 en f 500, zoodat thans, met inbegrip der bij vorige aankondiging vermelde som van f 19,912,500, voor een bedrag van *negentien millioen negen honderd drie en twintig duizend vijf honderd gulden* aan muntbiljetten, krachtens deze wet uitgegeven, is ingetrokken.

Al deze muntbiljetten zijn bij de Algemeene Rekenkamer volkomen onbruikbaar gemaakt en zullen aldaar blijven berusten tot dat derzelver geheele vernietiging, overeenkomstig den inhoud van art. 5 der bovengemelde wet, zal kunnen plaats hebben, als wanneer van die vernietiging op nieuw zal worden kennis gegeven.

's Gravenhage, den 6den Februarij 1854.

De Algemeene Rekenkamer,
GEVERS.
Ter ordonnantie van dezelve,
VAN HOOGENHUIJZE, *l. S.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Tijdingen uit Konstantinopel, van den 23sten Januarij jl., melden, dat de vereenigde vloot waarschijnlijk zeer spoedig weder naar de Zwarte zee zou stevenen, na levensmiddelen en andere benoodigdheden te hebben ingenomen; en dat Omer-Pacha, de opperbevelhebber van het Turksche leger aan den Donau, ernstig ziek was.

De terugkomst der Engelsche en Fransche oorlogsschepen had te Konstantinopel allerlei geruchten in omloop doen komen, zoodat de Turksche regering noodig geacht heeft het gerucht, als of de zending der vereenigde vloot in de Zwarte zee afgeloopen was, officieel tegen te spreken. Uit onderscheiden berigten blijkt, dat de vloot voornamelijk naar den Bosporus teruggekeerd is om van daar een Turksch convooi naar Warna of, volgens sommigen, naar Klein-Azie te geleiden.

— Een particulier berigt uit Weenen, van den 4den dezer, verzekert dat de conferentie uit St. Petersburg een antwoord op haar jongste vredes-voorstel heeft ontvangen maar hetzelve onvoldoende heeft geacht.

Aan de Weener beurs was den 4den dezer de prijs der voornaamste effecten dalend.

— De Brusselsche *Emancipation* deelt het volgende mede uit eenen brief uit Weenen, geschreven door iemand die volgens dat blad de hoogste mate van vertrouwen verdient.

„ De graaf Orloff moest Oostenrijk overhalen om zich in het Oostersche geschil van Frankrijk en Engeland af te scheiden en geheel onzijdig te houden; maar hij is niet geslaagd. Oostenrijk zal nimmer bewilligen in eenige verandering der tegenwoordige grondgebiedsverdeeling, al mogt het daardoor zelf ook gebaat worden. Ons gouvernement wil de tractaten geëerbiedigd hebben en den vrede van Europa behouden. Het ondersteunt alzoo met al zijn zedelijken invloed de handelingen van Frankrijk en Engeland. Ik geloof zelfs te kunnen zeggen dat de graaf Orloff de zekerheid bekomen heeft, dat de overtogt van een groot Russisch leger over den Donau Oostenrijk zou nopen tot eene veel naauwere aansluiting aan de westelijke mogendheden. Naar hetgeen ik verneem, zou de houding van Pruissen niet zoo bepaald zijn, in zoover als deze mogendheid nog niet zou hebben verklaard, wat zij als eene reden van oorlog zou aanmerken."

Aan de *Kölnische Zeitung* is uit Berlijn geschreven dat de graaf Orloff aldaar niet zou komen, daar hij reeds door schriftelijke mededeelingen de zekerheid had dat hij aan het Pruissische hof het doel zijner zending niet zou bereiken. De *Frankfurter Postzeitung* berigt hetzelfde.

— Londensche bladen berigten dat een Engelsch ingenieur die op eene Egyptische oorlogsstoomboot dienst deed en in het gevecht bij Sinope in handen der Russen was gevallen, thans in vrijheid gesteld is, hoewel hij naar oorlogsregt krijgsgevangen was.

— De Londensche *Globe* verzekert dat de Russische opperbevelhebber, de vorst Gortschakoff, naar Bucharest teruggekeerd is en den aanval op Kalafat heeft uitgesteld.

— De Parijsche *Constitutionnel* meldt het volgende:

„ Uit Trebisonde wordt geschreven dat weinige dagen vóór de verschijning der vereenigde vloot in de Zwarte zee, Russische oorlogsschepen bommen geworpen hebben op een klein fort nabij die stad; maar dat zij zich haastig hadden verwijderd na de ontmoeting van een Grieksch handelsvaartuig, hetwelk hen ongetwijfeld zal hebben verwittigd van de nabijheid der Engelsche en Fransche oorlogsschepen."

— Het Britsche gouvernement heeft thans aan de beide parlementshuizen de diplomatieke stukken medegedeeld betrekkelijk de onderhandelingen over het Turksch-Russische geschil. De reeds bekende loop der gebeurtenissen wordt door die stukken toegelicht. Het jongste derzelve is eene depêche van den Engelschen gezant te St. Petersburg aan den Britschen minister van buitenlandsche zaken, de dagteekening dragende van den 13den Januarij jl.; zij luidt, met eenige verkorting, als volgt:

„ Ik ontving gisteren van den rijks-kanselier, die ik wist dat ziek was, schriftelijk berigt dat hij bereid zou zijn mij ten half 12 ure te ontvangen. Ik vond Zijne Excellentie slechts gedeeltelijk hersteld en blijkbaar nog zwak en ongeschikt tot inspanning.

„ Ik zeide dat het mij leed deed hem eene zeer onaangename mededeeling te moeten doen; dat echter hetgeen ik, op het eerste berigt van de ramp bij Sinope, had gezegd over den indruk welken die gebeurtenis in Engeland zou maken, Zijne Excellentie zou hebben voorbereid op hetgeen ik nu had mede te deelen.

„ Harer Majesteits vloot, zeide ik, werd naar Konstantinopel gezonden, niet met het doel om Rusland aan te vallen, maar voorzeker om Turkije te verdedigen. Het gouvernement van Hare Majesteit zou gaarne gezien hebben dat geene noodzakelijkheid tot aanwending der scheepsmagt zich had voorgedaan; en zonder de door mij zoo even vermelde ramp zou zulks zeer waarschijnlijk het geval geweest zijn.

„ Ik had gehoopt dat de door mij aan Zijne Excellentie den 27sten October gedane mededeeling zou strekken om eenen aanval op de Turksche kust te voorkomen; een aanval die, wanneer hij ware gedaan in het bereik der Engelsche oorlogsschepen, door deze zou tegengegaan zijn. Deze hoop werd te leur gesteld: een Turksch eskader, rustig in eene Turksche haven liggend, werd aangevallen, en eene verschrikkelijke slagting volgde.

„ Hier trad ik in eenige bijzonderheden van de gruwelen van Sinope, en weidde uit over de uitwerking welke de tijding van deze ongelukken op de publieke opinie in Engeland moest hebben: het gevolg was, zeide ik, de overtuiging bij Harer Majesteits gouvernement dat meer nadrukkelijke maatregelen noodig waren. Er was niet genoeg acht geslagen op de zucht tot toenadering van Harer Majesteits gouvernement, op de in een vriendschappelijken geest gedane kennisgeving; en er was besloten maatregelen te nemen om de herhaling te verhoeden van tooneelen zoo als Sinope gezien had.

„ Harer Majesteits schepen, alsmede die van den Keizer der Franschen — want de aan beider vloten gezonden instructiën stemden onderling geheel overeen, even als de bedoelingen waarmede die instructiën opgesteld waren — zullen, zeide ik, de Zwarte zee binnenloopen en elk Russisch schip, hetwelk zij mogten ontmoeten, aanmanen (requérir) om zich weder naar eene Russische haven te begeven. Het is smartelijk voor mij, mijnheer de graaf, zoo zeide ik verder, op iets dergelijks te moeten wijzen: maar in geval die aanmaning niet opgevolgd wordt, zal men dwangmiddelen gebruiken (on aura recours à la force). Van den anderen kant zullen, daar Harer Majesteits gouvernement niet minder dan vroeger bedacht is op eene vreedzame vereffening der moeijelijkheden, maatregelen genomen worden om de Turksche oorlogsschepen te weerhouden van landingen op de Russische kust.

„ Zijt gij zeker, vroeg de graaf Nesselrode, dat dit de bedoeling is van uwe instructiën? Ik antwoordde dat ik daarvan geheel zeker was, dat ik anders gewis de mededeeling niet zou gedaan hebben. In de daad, mijnheer de graaf, zeide ik, ik houd van waarheid, en zou meenen aan

mijnen pligt jegens Harer Majesteits gouvernement en ook jegens u te kort te doen, indien ik eenig gedeelte der mij opgedragen mededeeling achterhield of haar eene andere kleur zocht te geven. Als bewijs hiervan, zoo ging ik voort, wilde ik zoo even de opmerking aan u maken dat mijne instructien langer stilstaan bij de tegen Russische dan bij de tegen Turksche schepen aan te wenden dwangmaatregelen.

» Kortom, zeide ik, Engeland heeft bijstand en ondersteuning aan het Turksche gouvernement beloofd, en zal zijne verbindtenissen trouw nakomen. De Britsche oorlogsschepen zijn naar de Zwarte zee gezonden ter bescherming van Turkije's vlag en grondgebied.

» De graaf Nesselrode vroeg, of ik in last had hem eenige schriftelijke mededeeling over de zaak te doen. Ik antwoordde dat ik zulks niet in last had; dat mij opgedragen was hem den inhoud der depêche van uwe Lordschap mede te deelen; dat ik gezocht had aan dit bevel getrouw te voldoen, en dat ik gansch bereid was elk punt, dat twijfelachtig kon schijnen, op te helderen zooveel ik kon.

» Zijne Excellentie verzocht mij eene hem van den baron Brunow geworden depêche te lezen, waarin deze berigt geeft van een gesprek hetwelk hij met uwe Lordschap had gehouden over de instructien die aan Harer Majesteits admiraal in den Bosporus waren gezonden. Ik kon alleen zeggen dat ik mij overtuigd hield, dat baron Brunow's verhaal zeer getrouw was, dewijl de daarin aan uwe Lordschap toegeschreven taal naauwkeurig overeenkwam met die der door mij ontvangen depêche.

» Na eene korte woordenwisseling over het regt van Harer Majesteits' gouvernement om het gebeurde bij Sinope als eene grief op te nemen, zeide de graaf Nesselrode de opmerking te moeten maken, dat het zeer ongelukkig was, dat Harer Majesteits gouvernement tot maatregelen van zoo beslissenden aard besloten had juist op het oogenblik dat men te Weenen ijverig streefde naar eene vreedzame schikking.

» Ik antwoordde dat Harer Majesteits gouvernement ten volle met dat denkbeeld instemde, en herhaalde dat zonder den aanval op Sinope en de verschrikkelijke omstandigheden waarmede hij gepaard ging, niets dergelijks zou gebeurd zijn; dat Harer Majesteits gouvernement niettemin steeds bedacht was op vrede, indien deze mogelijk ware.

» Ziende dat de graaf Nesselrode te onwel was om een langer gesprek te voeren, stond ik op om afscheid van hem te nemen; toen zeide hij, thans op mijne mededeeling niets te kunnen antwoorden dan dat het zijn pligt zou zijn haar ten spoedigste ter kennis des Keizers te brengen en Zijner Majesteits bevelen aangaande de zaak te vragen."

Het plan tot het bezetten der Zwarte zee is van Frankrijk uitgegaan, gelijk blijkt uit de volgende zinsneden eener depêche van den Franschen minister van buitenlandsche zaken aan den Franschen gezant te Londen van den 15den December ll., waarin mede de uitgebreide strekking van dien gewigtigen stap wordt aangewezen.

» Ik stel voor, aan de bevelhebbers der Russische zeemagt in de Zwarte zee te doen verklaren, dat de gouvernementen van Frankrijk en Engeland besloten hebben de herhaling der ramp van Sinope voor te komen; dat elk Russisch schip, hetwelk voortaan door onze schepen op zee wordt aangetroffen, zal worden uitgenoodigd om naar Sebastopol terug te keeren; en dat elke aanvallende handeling, die in weerwil dezer kennisgeving tegen Turkije's vlag of grondgebied mogt worden ondernomen, met geweld zal worden te keer gegaan.

» Ten gevolge dezer verklaring zullen wij, met Turkije, meester zijn van een grooten waterplas, die de belangrijkste en tevens de meest bloot liggende provincien van het Russische rijk bespoelt; en tegenover de bezetting van Wallachye en Moldavie, [illegible] zal aan onze zijde eene andere bezetting staan, welker gevolgen voorzeker meer bedenkelijk voor het kabinet van St. Petersburg zullen zijn dan de in-bezitneming der Vorstendommen voor de Porte zijn kan. Of het onder bevel van den vorst Gortschakoff staande leger zal over den Pruth terugtrekken, òf onze schepen zullen, zooveel het jaargetijde toelaat, in de Zwarte zee kruisen en alle verkeer van Rusland ter zee met zijne Aziatische gewesten afbreken. Wij zouden alzoo de Zwarte zee in bezit houden als een onderpand tot aan de ontruiming der Vorstendommen en de herstelling des vredes. Intusschen zal de invloed van het Westen, in die streken thans nog schier onbekend, aldaar doordringen; de gevaren waaraan eene kwalijk gevestigde heerschappij door onze tegenwoordigheid blootstaan zal, de nieuwe betrekkingen en belangen die zij zou kunnen doen ontstaan in gewesten welke thans voor den wereldhandel verloren zijn, — dat zijn de gronden voor ernstig nadenken die zulk eene demonstratie, wanneer zij met kracht uitgevoerd wordt, voor het kabinet van St. Petersburg zou medebrengen.

» De houding van dat kabinet de aanmatigende eisschen waarmede het voor den dag komt; de overheering van Moldavie en Wallachye in vollen vrede; de stoute aanval op Sinope; — al deze omstandigheden te zamen genomen, getuigen van inzigten en voornemens waarin Europa niet anders verandering kan brengen dan door op zijne beurt eene krachtige handelwijze aan te nemen; en voor het tegenwoordige zie ik geen meer afdoend middel dan ik zoo even heb aangewezen. Frankrijk en Engeland worden door de onafhankelijkheid hunner staatkunde en door de voor hen beschikbare middelen geroepen om het eerst tot een besluit te komen."

Het voorstel van den Franschen minister van buitenlandsche zaken vond goedkeuring bij het Londensche kabinet; hiervan werd door den Britschen minister van buitenlandsche zaken aan den Engelschen gezant te Parijs kennis gegeven bij eene depêche van den 24sten December ll., uit welke mede blijkt dat Frankrijk en Engeland, terwijl zij besloten tot eenen stap ten behoeve van Turkije die hen in oorlog met Rusland kon brengen, tevens het opperbestuur over Turkije's zeemagt en diplomatie meenden te mogen en te moeten vorderen. In deze depêche leest men het volgende.

» Daar Harer Majesteits gouvernement duidelijk te kennen heeft gegeven, dat eene herhaling der ramp van Sinope moet worden voorgekomen, en dat aan Engeland en Frankrijk de heerschappij over de Zwarte zee dient verzekerd te worden, zou het de wijze van uitvoering dezer instructien aan het oordeel der admiraals hebben willen overlaten. Doch het hecht zoo veel gewigt, niet alleen aan de zamenwerking der beide gouvernementen maar ook aan de geheele overeenstemming der door beider vertegenwoordigers en dienaren te volgen instructien, dat het bereid is om juist die handelwijze te kiezen welke nu door het gouvernement des Keizers is voorgesteld. Dienovereenkomstig zullen instructien aan onzen gezant te Konstantinopel worden gezonden.

» Zelfs indien de gouvernementen van Engeland en Frankrijk niet voor hunne eer verpligt waren den Sultan te beschermen, dan nog zouden zij uit menschelijkheid moeten beletten dat zulke tooneelen van gruwelijke slagting als Sinope heeft aanschouwd, wederom voorkomen; en tot bereiking dezer beide doeleinden moeten zij volle heerschappij over de Zwarte zee uitoefenen; maar zij zullen te gelijker tijd eene groote dienst aan de Porte bewijzen; en Harer Majesteits gouvernement acht het volstrekt noodig dat geene operatie door de Turksche vloot worde ondernomen zonder voorkennis en voorafgaande goedkeuring van den Britschen en den Franschen admiraal, die niet kunnen worden verantwoordelijk gesteld voor operatien welke hun niet bekend of door hen afgekeurd mogten zijn. Ook zou het in het oog van Harer Majesteits gouvernement, zoo lang Engeland en Frankrijk niet in werkelijken oorlog zijn met Rusland, niet regtvaardig zijn, indien de vereenigde vloot de Turksche krijgsmagt hielp en beschermde in aanvallen op het Russisch grondgebied, terwijl de Russische vloot belet wordt zoodanige aanvallen af te weren of de ter verdediging van het bedreigde grondgebied noodige middelen over te brengen.

» Harer Majesteits gouvernement heeft niet geaarzeld de handelwijze te kiezen die de eer van ons land vordert; maar tevens ontveinst het zich niet dat zulks eerlang Frankrijk en Engeland in oorlog met Rusland kan brengen; en het is zijns erachtens insgelijks voor de eer der beide mogendheden noodig, den vrede van Europa niet te laten afhangen van dien nationalen geest in Turkije, welke, hoe bewonderenswaardig ook op zich zelf, en hoe nuttig ook tot afwering van den aanvaller, blijkbaar niet meer in de magt der Turksche regering is. Harer Majesteits gouvernement stelt daarom aan dat des Keizers voor, bij de mededeeling aan de Porte van de door de beide mogendheden thans aangenomen handelwijze, door den Franschen en den Engelschen gezant te doen vragen dat, in geval uit St. Petersburg geen voldoend antwoord op het jongste Weener voorstel mogt worden ontvangen, de voorwaarden voor vredesonderhandelingen tusschen Rusland en Turkije, zullen worden overgelaten aan de beslissing van Engeland en Frankrijk, onder uitdrukkelijke bepaling dat van hunne zijde niets zal worden voorgesteld waartegen de Porte reeds officieel bezwaren heeft ingebragt.

» Ik heb dit voorstel op den 22sten dezer medegedeeld aan den Franschen gezant alhier, die op zich nam het aan zijn gouvernement over te brengen; en Zijne Excellentie heeft mij heden verwittigd dat hetzelve door den Franschen minister van buitenlandsche zaken geheel is goedgekeurd."

Nog voor dat de Britsche gezant te St. Petersburg kennis had van het besluit hetwelk door Frankrijk en Engeland genomen is ten gevolge van het gebeurde bij Sinope, had hij over deze gebeurtenis met den Russischen rijkskanselier, den graaf Nesselrode, een onderhoud, waarvan hij bij een schrijven van den 26sten December ll. verslag deed aan den Britschen minister van buitenlandsche zaken. Hij betuigde dat het geenszins Engelands wensch, of belang was Rusland te vernederen of te benadeelen, en bad den rijkskanselier zich dat denkbeeld uit het hoofd te zetten; hij zeide verder dat de ramp van Sinope in Engeland een zeer smartelijken indruk had gemaakt, en dat zij kon werden aangemerkt als eene opzettelijke beleediging van de zee-mogendheden. » Hier viel de graaf Nesselrode — zoo schrijft de Britsche gezant — mij in de rede, en verzekerde met nadruk dat het eene geheel ongegronde onderstelling was dat het Russische gouvernement Frankrijk en Engeland had willen beleedigen; het gebeurde was, zeide hij, het onvermijdelijk gevolg van de stelling die de twee mogendheden ingenomen hadden en van die welke aan Rusland was aangewezen. Turkije, zeide de graaf Nesselrode, verklaart ons den oorlog; het opent den veldtogt vóór den termijn dien het zelf had bepaald; het zendt troepen over onze grenzen; het [illegible] en dan berispt gij ons omdat wij vijandelijkheden met vijandelijkheden beantwoorden; bedenk toch dat wij met Turkije in oorlog zijn, en dat niemand ooit gehoord heeft van eenen oorlog die niet zoodanige voorvallen medebragt, als waarover gij klaagt; buitendien was de aanval op Sinope van onze zijde een maatregel van verdedigenden aard, want de ter reede van Sinope vernielde Turksche schepen waren geladen met krijgsbehoeften bestemd voor de volksstammen die op onze grenzen ons beoorlogen.

» Verder klaagde de graaf Nesselrode over de wijze waarop men jegens het Russische kabinet handelde; het was eene ongehoorde behandeling; de Sultan werd geraadpleegd over de voorwaarden waarop hij gezind was vrede te sluiten; en wanneer men van die voorwaarden onderrigt zou zijn en dezelve, natuurlijk met het oog alleen op Turkije's belang, geregeld zou hebben, dan zou men denkelijk Rusland uitnoodigen om de door anderen gemaakte schikking te onderteekenen. Het denkbeeld, zoo zeide de kanselier verder, om Rusland uit te noodigen tot het zenden van eenen gevolmagtigde, die met een Turkschen gevolmagtigde bijeenkomsten zou houden onder de leiding van de gezanten der vier mogendheden, was in de daad eene nieuwigheid; het was eene vernedering zoo als men naauwlijks aan een der kleine Staten van Europa zou aandoen; het was iets waaraan Rusland zich in de laatste honderd jaren nimmer had onderworpen in zijne onderhandelingen met Turkije, en waartoe niemand verwachten kon dat het thans de hand zou leenen. Hij vroeg hoe Engeland te moede zou geweest zijn, indien eene of andere van de groote mogendheden zich in der tijd had willen mengen in de beslechting van het tusschen Engeland en China opgerezen geschil."

Uit deze laatste gezegden van den graaf Nesselrode blijkt welken indruk het jongste vredes-voorstel der Weener conferentie op het Russische gouvernement maakte nog vóór dat het door de Porte aangenomen en met de verklaring van toetreding der Porte naar St. Petersburg afgezonden was.

ENGELAND.

De Londensche *Globe* berigt dat de Russische gezant waarschijnlijk niet voor den 6den dezer Londen zal verlaten, maar dat de dag van zijn vertrek nog niet bepaald was en geheel afhing van den tijd, die hij noodig zou hebben om de noodige schikkingen voor de reis te maken.

De Londensche *Times* van jl. Zaturdag zegt in een hoofdartikel: » De berigten die wij in de laatste dagen van onze correspondenten in Duitschland ontvangen, zijn van hoog gewigt en geven veel grond om te gelooven dat de Duitsche hoven besloten hebben in naauwe vereeniging met de Westelijke mogendheden zich stellig tegen Ruslands eischen te verzetten. Uit Berlijn vernemen wij dat, hoewel de Russische graaf Orloff die hofstad niet bezocht had, onlangs eene mededeeling aan den Koning van Pruissen was gerigt, waarin de tegenwoordige inzigten en voorstellen van het Russische gouvernement, wat de hoofdzaak betreft, vervat waren. Op deze mededeeling is door den president-minister een antwoord gegeven waarin het Russische voorstel bepaaldelijk

afgewezen werd; en dit antwoord werd vergezeld door eene eigenhandig geschreven verklaring van den Koning van Pruissen van dezelfde strekking.

» Te Weenen is het gedrag van het keizerlijk kabinet niet minder vastberaden geweest. De graaf Orloff was overbrenger van zekere voorstellen, die beschouwd konden worden als een tegenvoorstel bestemd tot vervanging van het plan van schikking hetwelk reeds door Turkije aangenomen en door Europa goedgekeurd is. Die voorstellen hebben bij het Oostenrijksche gouvernement geen ingang gevonden; het heeft zelfs geaarzeld alvorens tot een besluit te komen omtrent de wijze waarop een zoo onaannemelijk plan aan de conferentie kon worden voorgelegd. Het is echter jl. Donderdag aan de vertegenwoordigers der vier mogendheden te Weenen in overweging gegeven, doch daarbij werd duidelijk te kennen gegeven dat het Oostenrijksche gouvernement hetzelve niet aannemelijk achtte noch geschikt om ter kennis der Porte te worden gebragt. Daar dit het eenstemmig gevoelen der conferentie was, is terstond, gelijk wij door den telegraaph vernemen, een protokol opgesteld en onderteekend, op aanraden van den Oostenrijkschen minister van buitenlandsche zaken, strekkende om het besluit der vier mogendheden te staven, en eigenlijk om de door den graaf Orloff voorgestelde schikking af te wijzen. Indien deze feiten, die ons nog alleen door den telegraaph bekend zijn, zich juist zoo hebben toegedragen, hetgeen wij alle reden hebben om te gelooven, dan kan men niet te veel lof toezwaaijen aan de vastberadenheid der Duitsche mogendheden op het meest beslissende punt dezer moeijelijke onderhandeling. Zoo er nog eene kans op het behoud van den algemeenen vrede is, dan ligt zij in de krachtige aaneensluiting der vier mogendheden, die alleens den oorlog, indien hij werkelijk uitbreekt, tot een spoedig einde zal brengen."

Een ander der voorname Londensche bladen die het ministerie toegedaan zijn, de *Morning Post*, bevestigt de bovenstaande mededeeling van de *Times*, en voegt er het volgende bij:

» De tijd om te handelen is alzoo voor de westelijke mogendheden gekomen, en zij zullen gereed en vaardig bevonden worden om toe te slaan. Wij vernemen dat de Weener conferentie ontbonden is; dat eene officiele kennisgeving daarvan reeds op weg is naar Londen en Parijs; dat zoodra deze kennisgeving aldaar zal ontvangen zijn, de westelijke mogendheden terstond aan Rusland eene aanmaning zullen zenden om de Donau-vorstendommen te ontruimen, en dat deze aanmaning, in geval zij geen gehoor mogt vinden, door eene oorlogsverklaring zal worden gevolgd.

» Zoodra de oorlog verklaard is, en dit tijdstip schijnt zeer nabij te zijn, zullen wij eene groote scheepsmagt en andere strijdkrachten in beweging doen brengen. Reeds zijn een hoog officier van de Britsche en een van de Fransche landmagt, sir John Burgoyne en de kolonel Ardant, aan boord der Engelsche poststoomboot *Caradoc* op weg naar Konstantinopel, ten einde alles gereed te maken voor de aankomst der vereenigde strijdmagt die hen volgen zal.

» De officiele kennisgeving van de ontbinding der Weener conferentie zal waarschijnlijk den 6den dezer te Londen aankomen. De aanmaning aan Rusland, om terstond de Vorstendommen te ontruimen, en het antwoord van die mogendheid zullen nog eenen tijd van ongeveer veertien dagen vereischen; en dan zullen wij getuigen zijn van de oorlogsverklaring en van krijgsbedrijven, welke met kracht doorgezet wordende, welligt den knoop zullen doorhakken dien de diplomatie vruchteloos getracht heeft los te maken."

De ministeriele Londensche *Globe* spreekt niet in alle opzigten zoo stellig als de beide aangehaalde dagbladen. » Mogt het blijken — zegt de *Globe*, — dat het door den telegraaph uit Weenen ontvangen nieuws naauwkeurig is medegedeeld, dan is er eene zeer gewigtige verandering gekomen in de politieke gesteldheid en met name in de stelling van Rusland. Doch met het oog op hetgeen tot nog toe is geschied, is het berigt waarschijnlijk dat het nieuwe Russische voorstel op aanraden van het Oostenrijksche kabinet door de Weener conferentie afgewezen is. Hoewel er te Weenen eenige bedenking opgerees tegen de bezetting der Zwarte zee door de vereenigde vloot; hoewel de Oostenrijksche minister van buitenlandsche zaken, graaf Buol, meende dat die stap gedaan was zonder tijdige kennisgeving aan Oostenrijk, deed hij aan de westelijke mogendheden de verzekering toekomen dat Oostenrijk deswege zich niet zou onttrekken aan het gezamenlijk overleg der Weener conferentie. Er is alzoo vooruitzigt dat Oostenrijk zich met de drie andere mogendheden naauw aaneen zal sluiten; en dit geeft aan het geheele Oostersche geschil een gunstiger voorkomen.

» Ook Pruissen, zoo wordt gemeld, heeft afwijzend geantwoord op eene schriftelijke mededeeling van gelijke strekking als het voorstel van Orloff.

» Hoedanig ook de handelwijze der Duitsche mogendheden zij, omtrent die der westelijke mogendheden kan weinig twijfel bestaan. Uit de aan het Parlement medegedeelde stukken blijkt dat de taal van Frankrijk en Engeland jegens Rusland in de laatste weken veel nadrukkelijker en stelliger geworden is. De eischende toon werd eerst van het Noorden, maar wordt nu van het Westen gehoord, en binnen weinige dagen zal de Keizer, in antwoord op zijne vraag omtrent de houding der vereenigde vloot in de Zwarte zee, vernemen dat de Westersche mogendheden de onverwijlde terugroeping der Russische troepen uit de Vorstendommen vorderen, terwijl de gevolgen eener weigering voor zijne verantwoording worden gelaten."

— In de zitting van het Britsche Hoogerhuis van den 3den dezer is door een der leden, lord Clanricarde, kennis gegeven dat hij in de zitting van den 6den dezer, naar aanleiding der van regeringswege medegedeelde stukken, het Oostersche geschil zou ter sprake brengen.

— Tot nog toe wordt van het staatsinkomen van Engeland, voordat het in de schatkist en onder het wettelijk beheer komt, eene som van ettelijke millioenen afgetrokken, grootendeels tot goedmaking der kosten van inning en deels tot betaling van zekere pensioenen enz. Sinds lang werd telken jare in het Parlement betoogd, dat dit strijdig was met de regelen eener goede comptabiliteit en met de beginselen der Engelsche staatsinrigting. In de zitting van het Lagerhuis van den 2den dezer is door den kanselier der schatkist eene voordragt gedaan strekkende om die verkeerdheid weg te nemen; de uitgaven voor de heffing der rijksmiddelen en voor de brievenposterij zullen voortaan jaarlijks aan de voorafgaande beoordeeling van het Lagerhuis worden onderworpen, terwijl ook de overige uitgaven die tot nog toe zonder voorkennis des Parlements geschiedden, op de lijst van vaststaande uitgaven of op de gewone jaarlijksche begrooting zullen gebragt worden. Deze voordragt heeft reeds aanvankelijk algemeene goedkeuring in het Parlement gevonden.

In de zitting van het Lagerhuis van den 3den dezer is door den minister voor handelszaken, den heer Cardwell, eene voordragt gedaan tot zamensmelting en verbetering der bestaande wetsbepalingen betrekkelijk de handelsscheepvaart en tot openstelling der kustvaart voor de buitenlandsche schepen. Hij ontwikkelde de strekking van eenige der voor te dragen bepalingen tot bevordering van de zeevaartkunde en van de opleiding van zeelieden. De openstelling der kustvaart aanbevelende, wees hij op de zoo heilzame uitwerking van de opheffing der aloude scheepvaartwetgeving, op de schaarschheid van beschikbare scheepsruimte in alle deelen des rijks, op de rijzing der vrachten en van het loon der varensgezellen, en besloot daaruit dat het tijd was het eenige overblijfsel der beschermende en beperkende scheepvaartwetgeving weg te nemen, daar dit thans zonder nadeelige gevolgen voor eenig belang zou kunnen geschieden. Deze voordragt vond algemeenen bijval, en is door niemand bestreden.

Verder zijn van regeringswege voordragten aangekondigd tot wering der misbruiken waartoe de begrafenisbussen aanleiding geven; tot voorkoming van ongelukken op spoorwegen; en tot wijziging van het eedsformulier voor parlementsleden, hetwelk aan Israëliten den toegang tot het Lagerhuis afsnijdt.

— De Londensche bladen berigten dat eene kleine Engelsche oorlogsstoomboot, de *Hecla*, van Portsmouth vertrekt om al de havens der Noordzee te gaan opnemen.

— Uit Berlijn wordt gemeld dat het Engelsche gouvernement aan een handelshuis te Kopenhagen de levering aanbesteed heeft van steenkolen voor eene sterke vloot van stoomschepen op onderscheiden punten der Noord- of Oostzee.

Een van wege het Britsche gouvernement in onderscheiden Engelsche havens gedaan onderzoek heeft doen blijken dat slechts zeer weinige stoombooten van de handelsscheepvaart en van de stoomboot-maatschappijen, eenige andere dienst in den oorlog zouden kunnen doen dan als transportschepen.

— Volgens eene officiele opgave heeft het inkomen van het Vereenigd Koningrijk in het afgeloopen jaar 54,430,344 L. st. bedragen en de uitgaven slechts 51,174,839 L. st.

De Bank van Engeland had den 28sten Januarij jl. voor 22,348,385 L. st. banknoten in omloop en voor 16,223,214 L. st. specie in kas: dat is eene vermeerdering van 76,890 L. st. op het eerste en van 126,948 L. st. op het laatste cijfer.

Aan de Londensche effectenbeurs is jl. Zaturdag de prijs der Engelsche staatsschuldbrieven aanmerkelijk gerezen op het berigt dat de vereenigde vloot van haren eersten togt teruggekomen was zonder botsing met Russische oorlogsschepen en dat de zending van den Russischen graaf Orloff was mislukt.

— Uit Australie zijn te Londen berigten ontvangen van gunstigen aard voor den handel; de goudproductie bleef ruim, en de prijzen der invoerartikelen scheenen zich goed te zullen staande houden.

FRANKRIJK.

Aan de *Indépendance Belge* is uit Parijs geschreven dat de Russische gezant waarschijnlijk eerst den 6den dezer Parijs zou verlaten.

Een ministerieel Parijsch blad, het *Bulletin de Paris*, beschouwt de zending van een uit Fransche en Engelsche troepen bestaand corps naar Turkije als » eene bijkans zekere en aanstaande gebeurtenis."

— Te Rheims zijn in de vorige week achtereenvolgens een vijftigtal arbeidslieden in hechtenis genomen als verdacht van socialistische woelingen.

In een brief uit Parijs van den 4den dezer, die door de Brusselsche *Indépendance* wordt medegedeeld, leest men het volgende: » De departements-prefecten hebben last ontvangen om aan de provinciale dagbladen aan te bevelen niet te gewagen van troepenbewegingen, noch van rijzing der graanprijzen, noch van de bals ten hove, tenzij, wat deze laatste aangaat, door overneming der berigten van den officielen *Moniteur*."

— Aan de Parijsche effectenbeurs is jl. Zaturdag de prijs der Fransche staatsschuldbrieven aanmerkelijk gerezen, ten gevolge van de rijzing der Engelsche consols alsmede van het gerucht dat de zending van den graaf Orloff mislukt was.

Volgens den ministerielen Parijschen *Constitutionnel* zijn in de afgeloopen week op de voornaamste graanmarkten van Frankrijk de prijzen van tarwe en meel iets gedaald.

— De Londensche bladen deelen een particulier schrijven uit Sydney van den 1sten November ll. mede, volgens hetwelk Frankrijk zich in Australie zou hebben gevestigd: Fransche oorlogsschepen zouden bezit van Nieuw Caledonie genomen en van Sydney levensmiddelen voor de nieuwe nederzetting gehaald hebben.

DENEMARKEN.

Het Kopenhaagsche dagblad *Fädrelandet* berigt, dat bevel is gegeven om 3 fregatten, 3 korvetten, 3 brikken en 5 oorlogsstoombooten uit te rusten, en dat van wege den minister van oorlog in onderscheidene plaatsen onderzoek gedaan is naar de gelegenheid, die zij voor inkwartiering opleveren.

Uit Kiel wordt gemeld dat aldaar de last ontvangen is om geen zeevarenden, die nog voor 's Rijks zeedienst dienstpligtig zijn, naar buiten 's lands te laten vertrekken, en dat eene nieuwe werving van zeevolk voor de vloot verwacht wordt.

ZWEDEN EN NOORWEGEN.

Volgens berigt uit Stockholm van 24 Januarij heeft de regering, terstond nadat door den Rijksdag de aangevraagde gelden bewilligd waren, last gegeven om alles voor te bereiden ten einde op de marinewerven met den meesten spoed de noodige uitrustingen aan te vangen. Het berigt voegt er bij dat men hoopte nog vóór den zomer vijf linieschepen in zee te kunnen brengen; dat de regering voornemens is Gottland door 15,000 man te doen bezetten, en aan de westkust eene tweede legercorps te verzamelen, terwijl alle aan de kusten liggende regementen in hunne garnizoensplaatsen zouden verblijven.

BELGIE.

Het officiele blad der Fransche regering, de *Moniteur* van den 4den dezer, besluit een verhaal van het door Prins Napoleon aan het Bel-

gische hof gebragte bezoek met deze woorden: » Ongetwijfeld zal dit bezoek onder de bevolking van Brussel herinneringen achterlaten die den vriendschapsband tusschen de beide landen naauwer en naauwer moeten toehalen."

Het gerucht van een verbond tusschen Frankrijk en Belgie wordt op nieuw nadrukkelijk wedersproken door de Brusselsche *Indépendance*, een half-officieel orgaan van het Belgische gouvernement, op grond dat Belgie, volgens het traktaat van 1839 altijd onzijdig moet blijven.

Uit Antwerpen wordt gemeld dat de spoorweg, die van daar aangelegd wordt naar de Nederlandsche grenzen, den 15den Maart eerstkomende van Antwerpen tot Roosendael voor het algemeen verkeer zal worden opengesteld.

ZWITSERLAND.

De tweede kamer der wetgevende magt van het Zwitsersche Eedgenootschap had, gelijk gemeld is, zich vereenigd met een voorstel des bewinds om op bondskosten eene algemeene Zwitsersche universiteit en eene polytechnische school op te rigten. De eerste kamer heeft alleen de oprigting der polytechnische school goedgekeurd en het overige van het wetsontwerp verworpen. Dit besluit is vooral bewerkt door de conservative partij, die alles tegenwerkt hetgeen de centralisatie of den invloed van Duitschland in Zwitserland zou kunnen bevorderen. Voor Katholijke leden lag een bezwaar in het van Staatswege te geven onderwijs in de theologie.

De tweede kamer heeft eene som voor het bewind beschikbaar gesteld om eenige officieren naar het oorlogstooneel in de Levant te kunnen zenden, die aldaar den strijd zouden bijwonen, zonder echter Zwitserlands onzijdigheid te schenden.

NOORD-AMERIKA.

De President der Vereenigde Staten heeft den 18den Januarij eene proclamatie uitgevaardigd waarin hij alle deelnemers aan de gewapende expeditie die door eene bende vrijbuiters uit Californie tegen de Mexicaansche provincie Sonora ondernomen is, met de bij 's lands wetten bepaalde straffen bedreigt.

De eereblijken voor de beste voorwerpen die in het New-Yorksche kristallen paleis zijn ten toon gesteld geweest, zijn thans door de commissie van beoordeeling toegekend. Van de 115 zilveren medailles is geene, en van de duizend bronzen zijn twaalf aan Nederlanders ten deel gevallen.

Aan de New-Yorksche graanmarkt waren, volgens de berigten van den 21sten Januarij, de prijzen over het algemeen vast en rijzend; alleen mais was 1 of 2 Amerikaansche centen per schepel goedkooper.

Volgens de berigten uit Mexico van den 2den Januarij scheen het dat de dictator Santa Anna weldra de keizerlijke waardigheid zou aannemen en dat Mexico geheel terugkeeren zou tot het met den volksaard meer overeenkomstige monarchaal beginsel.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 4 Februarij: Fransche 3 pcts. rente fr. 68.85; idem 4½ pcts. fr. 97.35.

Londen 4 Februarij: Engel. 3 pcts. gecons. 92⅜, 92½ pct.; Nederl. 2½ pcts. » pct., — idem 4 pcts. » pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te LUBECK zijn aldaar gedurende het laatste halfjaar van 1853 binnengekomen, regtstreeks uit Nederland, 3 Nederlandsche schepen uit Amsterdam, alle met stukgoederen.

Uit vreemde havens kwamen 13 Nederlandsche schepen, waarvan uit Hamburg 1 in ballast, uit St. Petersburg 1 met stukgoederen, uit Riga 1 met rogge, uit Narva 1 met brandewijn, uit Hartlepool 1 met steenkolen, uit Londen 1 in ballast, uit Bremen 1 met wijn, uit Sunderland 1 met stukgoederen, uit Stettin 1 met dito en 1 met hout, uit Newcastle 1 met steenkolen, uit Stockholm 1 met aardappelen.

Naar Nederland vertrokken regtstreeks uit Lubeck 2 Nederlandsche schepen, waarvan 1 naar Groningen met koolzaad en 1 naar Amsterdam met tarwe.

Naar vreemde havens vertrokken 12 Nederlandsche schepen, als naar Stralsund 1 met teer, naar Kolding 1, naar Wismar 1, naar Riga 1, naar Odensee 1, naar Mullerup 1, naar Malmö 1 in ballast, naar Londen 1 met tarwe, naar Antwerpen 2 met teer, naar Danzig 1 met stukgoederen, naar Bremen 1 met hennep en teer.

Geene vreemde schepen kwamen regtstreeks uit Nederland te Lubeck gedurende gezegd tijdperk, doch vertrokken van daar naar Nederlandsche havens 3 vreemde schepen.

De haven van Lubeck is gedurende 1853 bezocht door 1018 schepen (met inbegrip der stoombooten); van deze schepen kwamen de meeste (299) onder Deensche vlag; op deze volgt de Zweedsche vlag (252), de Russische (194) en de Lubecker (184). Onder Nederlandsche vlag kwamen slechts 28 schepen, tegen 42 in 1852.

Gedurende 1853 vertrokken uit Lubeck 1004 schepen: dezelfde volgorde heeft hier weder als boven plaats, namelijk onder Deensche vlag 298, onder Zweedsche 244, onder Russische 192, onder Lubecker 125 schepen: onder Nederlandsche vlag vertrokken 29 schepen.

Van *tarwe* en *gerst* was de oogst in die streken middelmatig, maar van *rogge* en *haver* zoo gering, dat er van die granen mogt worden ingevoerd. Hierdoor ontstaan hooge prijzen in vergelijking met andere streken, die den uitvoer naar Nederland dit jaar niet zullen toelaten.

Van aardappelen was de oogst zoo gering, dat aanzienlijke partijen moesten worden ingevoerd.

Het is niet onbelangrijk te berigten dat voortaan de Nederlandsche schepen niet meer gehouden zijn om, even als vroeger, te Lubeck eenen commissionair te nemen, maar zich van eenen cargadoor of scheepsmakelaar kunnen bedienen, waardoor 2 pct. cent van de vrachtgelden voor de schippers kunnen worden uitgewonnen.

Met dit nommer der *Staats-courant* is verzonden een half vel n°. 89 en 90 der *Bijlagen* van het BIJBLAD II, inhoudende het slot van het in de zitting der Tweede Kamer van den 17den December ll. ingekomen Verslag van het beheer van Nederlandsch Indie en van den staat waarin hetzelve zich bevindt, over het jaar 1851.

Den 5den en 6den Februarij is verzonden n°. 8 van het STAATSBLAD.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

⁎ Bij het Ministerie van Binnenlandsche Zaken zijn, behalve de gewone dagbladen, ingekomen de navolgende werken, als:

BOEKWERKEN.

Duisternis en licht, romantisch verhaal door K. Hamer, schrijver van Helenus enz. (1 en 2 deel); Amsterdam, G. Portielje & Zoon, 1853.

Tafereelen uit het leven en het lijden der Negers in den vrijen staat en in de slavernij. Op waarheid gegrond. Eene bijdrage tot de Negerhut van Uncle Tom; Amsterdam, G. Portielje & Zoon, 1853.

Het vijfjarig bestaan van het Amsterdamsche Genootschap ter bevordering der koepokinenting voor minvermogenden herdacht, op den 1sten November 1853, door Dr. M. W. Luber, voorzitter, en W. H. Warnsink Bz. medediredeur van voornoemd Genootschap; Amsterdam, J. H. Scheltema, 1853.

De Hulpbank als middel tot voorkoming van armoede beschouwd, door jhr. mr. H. J. van der Heim; Amsterdam, J. H. Gebhard & Comp. 1854.

Veel is u gegeven. Toespraak gehouden in de Schotsche [illegible] kerk op Zondag 24 Julij 1853, door C. Schwartz, predikant en zendeling te Amsterdam (uitgegeven ten behoeve der nieuwe Vlaamsche school van den Wel Eerw. heer van Maasdijk te Brussel); Amsterdam H. Höveker, 1853.

Bijbelsch dagboekje voor kinderen, uitgegeven door de vereeniging ter bevordering van Christelijke lectuur; te Amsterdam, bij H. Höveker, 1853.

De zonde door Christus te niet gedaan, naar het Engelsch van Horatius Bonar (I); Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Gedichtjes voor kinderen, door Gerhard; Amsterdam W. H. Zeelt, 1854.

Tafel betrekkelijk de zamenstelling en afmetingen der kartetsen, uitgegeven op last van het Departement van Oorlog; 's Gravenhage, bij de Erven Doorman, 1853.

Notice sur le camp Français de Satory en 1853; la Haye, chez les Héritiers Doorman, 1853.

Het Willems-hospitaal, door A. W. Kroon, schrijver van de geschiedenis van het Huis van Oranje-Nassau, de beschrijving van 's Gravenhage; 's Gravenhage, J. M. van 't Haaff, 1853.

De Overhuren, een verhaal voor de jeugd, uit het Hoogduitsch, van G. Nieritz (met platen); te Haarlem, bij de Erven F. Bohn, 1853.

Jeruzalem verlost, heldendicht van Torquato Tasso, door J. J. L. ten Kate, (1ste deel, 1ste en 2de aflevering); Haarlem, A. C. Kruseman, 1852.

Bijbelsche vrouwen, dichterlijk album (vrouwen des Ouden Verbonds en vrouwen des Nieuwen Verbonds); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

Politieke poëzy van mr. Isaac da Costa; Haarlem, A. C. Kruseman, 1854.

De Nederlandsche taalkunde in haren aard en hare strekking, redevoering ter aanvaarding van het hoogleeraarsambt aan de hoogeschool te Leyden, den 29sten October 1853, uitgesproken door dr. M. de Vries; Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

Honderdtal nieuwe verhalen en geschiedenissen, zoo als zij door de [illegible] ouders en kindervrienden gaarne [illegible] en Zoon, 1853.

Een Protestantsch woord tot Protestanten gesproken te Leeuwarden, op den 31sten October 1853, door dr. L. Proes; Leeuwarden, G. T. N. Suringar, 1853.

De Waanzinnige, een verhaal uit Zuid-Amerika, door Friedrich Gerstäcker; Leeuwarden, G. T. N. Suringar, 1854.

Nederland en Cromwell, eene voorlezing van mr. G. W. Vreede, (16 December 1852); Utrecht, J. G. Broese, 1853.

Algemeene geschiedenis des Vaderlands, van de vroegste tijden tot op heden, door dr. J. P. Arend (3de deel, 5de stuk, 4de aflevering), (met platen, kaarten en portretten); te Amsterdam, bij C. L. Schleijer & Zoon, 1853.

Dramatische werken van mr. J. van Lennep, met kritische beschouwingen en aanteekeningen, houtgravuren naar teekeningen van C. Rochussen, door Lacoste Jeune, Vermorcken enz. (2de deel); Amsterdam, P. Meijer Warnars, 1853.

Leerboek der heelkunde, van Max Jos. Chelius, naar de 7de uitgave vertaald en bewerkt door Dr. G. J. Pool, supplementband in twee afleveringen (2de aflevering); Amsterdam, J. C. A. Sulpke, 1853.

Nieuwste kerkredenen van F. W. Krummacher, predikant te Berlijn, (26ste aflevering); Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Christelijke huisbibliotheek III, handboek der [illegible] voor huisgezinnen, de voornaamste gedeelten der [illegible] kundigen zamenhang uitgelegd, met een overzigt der niet verklaarde plaatsen, voornamelijk bewerkt naar het Handbuch der Bibelerklärung, uitgegeven door het Calwer Verlagsverein, door T. M. Looman, met kaarten (4de aflevering); Amsterdam, H. Höveker, 1853.

Geographisch woordenboek der geheele aarde, door J. Kramers Jz. (13de aflevering); Gouda, G. B. van Goor, 1853.

Arithmetische voorstellen, ter dienste van gevorderde leerlingen, kweekelingen en aankomende onderwijzers, verzameld [illegible] door H. Hemkes, Kz. hoofdonderwijzer der [illegible] Nederduitsche school te Voorburg (4de stukje); te 's Gravenhage, bij Gebroeders Belinfante, 1853.

Christelijk album, woorden van stichting in onze huiskamers ter opleiding tot een godsdienstig [illegible] aflevering 1853); te Haarlem, bij A. C. Kruseman, 1853.

Album der Natuur, een werk in maandelijksche afleveringen, ter verspreiding van natuurkennis onder beschaafde lezers van allerlei stand (1ste aflevering); te Haarlem, bij A. C. Kruseman, 1854.

Matthias Claudius, de Wandsbecker bode (proza) uit het Hoogduitsch vertaald door dr. J. C. van Deventer (5de aflevering); Haarlem, A. C. Kruseman, 1853.

Laatste gedichten van H. Tollens Cz. (2de deel); te Leeuwarden, bij G. T. N. Suringar, 1853.

De vrije Fries, mengelingen, uitgegeven door het Friesch Genootschap van geschied-, oudheid- en taalkunde (6de deel, 4de stuk); te Leeuwarden, bij G. T. N. Suringar, 1853.

Vierde leesboekje voor leerlingen, die volgens de lees-leerwijze van